ઝકાત કા વાજિબ હોના

ઈફાદાત: હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી દા.બ.

લીપ્યાન્કર: મવલાના અબ્દુર્રહીમ અબ્દુર્રઉફ નાડા (સુરતી)
કોમ્પોઝીંગ: સલીમ ઈસ્માઈલ રાવત
નાશિર: મકતબા અશરફ, સુરત.

પેશે લફઝ

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ

હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ ખાનપુરી દા.બ.કા રીયાઝુસ્સાલીહીન કા મકબૂલ દરસે હદીષ સાલોં સે મસ્જિદે અન્વાર મેં ચલ રહા હૈ ઔર બહુત સારે હઝરાત કો ઈસ્સે ફાઈદા પહુંચ રહા હૈ ખુસૂસી તૌર પર હમ જૈસે તલબા કો અલ્લાહ હઝરતે અકદસ કે ફૈઝ સે હમ સબકો મુસ્તફીઝ ફરમાયે. ઈન્હી દરસોં મે સે ઈસ બાબ કી ઈફાદિય્યત કો દેખતે હૂવે અલ્લાહને દિલ મે યે બાત ડાલી કે ઈસકો શાયે કિયા જાયે મખ્દૂમી વ મુરશીદી સે જબ ઈસ બાત કા ઈઝહાર કિયા તો અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હઝરત વાલા નેં મસર્રત કા ઈઝહાર કરતે હૂવે દુવાઓં કે સાથ ઈજાઝત મહરમત ફરમાઈ ફલિલ્લાહિલ હમ્દુ વલહુશ્શુકરૂ. આપ તમામ હઝરાત સે દુઆ કી દરખ્વાસ્ત હૈ કે અલ્લાહ ઈસ કો કબૂલ ફરમાકર આખિરત મેં મગ્ફિરત કા ઝરીયા બનાયે ઔર હઝરત અકદસ કી ઝિયાદા સે ઝિયાદા કદર દાની નસીબ ફરમાયે, ઔર હઝરત અકદસ કે સાયે આતિફત કો ખૂબ સિહત ઔર આફિયત કે સાથ બાકી રખ્ખે આમીન, ફજઝાહુમુલ્લાહુ અહસનલ જઝા.

ખાસ નોંધ: ગુજરાતી જાન્નેવાલે હઝરાત કી સહૂલત કે લિયે બાઝ જગાહ ઉર્દુ કે મુશકીલ અલ્ફાઝોં કો બદલ કર ગુજરાતી કે આસાન અલ્ફાઝ લિખે હૈ. ઈસ લિયે તમામ કારિઈન ઈસકો ઉર્દુ અદબ કા રિસાલા ન સમઝે બલ્કે દીન કી બાત કો સમજને ઔર સમજાને કા રિસાલા સમઝેં.

ફકત તાલિબે દુઆ
અબ્દુર્રહીમ સુરતી નાડા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡم

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ نَحۡمَدُہٗ وَ نَسۡتَعِیۡنُہٗ وَ نَسۡتَغۡفِرُہٗ وَ نَعُوۡذُ بِاللّٰہِ مِنۡ شُرُوۡرِ أَنۡفُسِنَا وَ مِنۡ وَ سَیِّئَاتِ أَعۡمَالِنَا، مَنۡ یَّھۡدِہِ اللّٰہُ فَلَا مُضِلَّ لَہٗ، وَ مَنۡ یُّضۡلِلۡہُ فَلَا ھَادِیَ لَہٗ، وَ أَشۡھَدُ أَنۡ لَّا إِلٰہَ إِلَّا اللّٰہُ وَحۡدَہٗ لَا شَرِیۡکَ لَہٗ، وَ أَشۡھَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبۡدُہٗ وَ رَسُوۡلُہٗ، صَلَّی اللّٰہُ عَلَیۡہِ وَ عَلٰی اٰلِہٖ وَ أَصۡحَابِہٖ وَ بَارِکۡ وَ سَلِّمۡ تَسۡلِیۡمًا کَثِیۡرًا کَثِیۡرًا۔ امابعد!

(સૂરે નૂર/૫૬)

ઝકાત કા વાજિબ હોના ઔર ઉસકી ફઝીલત ઈસ બાબ મે ઝકાત કે ફઝાઈલ કો બયાન કરના ચાહતે હે કુર્આન ઔર હદીષ મે ઉસકે બે શુમાર ફઝાઈલ મૌજૂદ હે ઉનમે સે ચંદ રિવાયતેં ઈસ બાબ મે પૈશ કી હે.

ઝકાત ઈસ્લામ કે ફરીઝોં મે સે એક ફરીઝા હે કુર્આન ઔર હદીષ મે જગાહ જગાહ નમાઝ કે સાથ ઉસકો ભી અદા કરને કી તાકીદ કે સાથ હુકમ દિયા ગયા હે જહાં એહલે ઈમાન કી ખૂબીયાં બયાન કી ગયી હે વહાં અકસર નમાઝ કે સાથ ઈસકા ઝિકર આયા હે નમાઝ કાઈમ કરો ઔર ઝકાત અદા કરો વો લૌગ જો નમાઝ કો કાઈમ કરતે હે ઔર ઝકાત કો અદા કરતે હે અગરચે ઉસકી તફસીલાત કુર્આન મે નહી આઈ બલ્કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને બતલાઈ હે લૈકીન નફસે ઝકાત કી અદાયગી કા હુકમ કુર્આન મે બે શુમાર જગહોં પર આયા હે ઔર યે ઈસ્લામ કે ફરાઈઝ મે સે એક બુનીયાદી ફરીઝા હે.

ઝકાત અરબી ઝુબાન કા લફઝ હે જિસ્કા તરજુમા બળના ઔર પાક હોતા હે ચૂંકે ઝકાત કી નીય્યત સે અપને માલ કી મિકદાર મે સે ઢાઈ ફીસદ નિકાલના દૂસરે માલ મે ઝિયાદતી ઔર બળોતરી કા ઔર બાકી માલ કી પાકીઝગી કા ઝરીયા ભી બનતા હે ઈસ લિયે ઉસકો ઝકાત કા નામ દિયા ગયા હે.

ઝકાત ટેક્ષ નહી ઈબાદત હે આજ કલ આમ તૌર પર જો લૌગ માલદાર હે ઔર ઉનપર ઝકાત ફર્ઝ હે ઉનમે સે બહુત સે વો હે જો ઝકાત કી અદાયગી કા એહતેમામ નહી કરતે ઔર ઉસકો ઝકાત કે લિયે માલ નિકાલના ઐસા મુશ્કિલ ઔર તબીયત પર બોઝ ગુઝરતા હે જૈસે કે ટેક્ષ હો હાલાંકે ઢાઈ ફિસદ યાની ૪૦ હિસ્સા કોઈ બળી બાત નહી હે મામૂલી સી ચીઝ હે આદમી અગર રઝા ઔર રગબત કે સાથ અલ્લાહ કી નઝદિકી ઢુંઢતે હૂવે ઉસકો અદા કરેગા તો બરા બરકત કા ઝરીયા બનતા હે અબ લૌગોં કા મિઝાજ ઐસા બનતા જા રહા હે કે ફુઝૂલ ખર્ચી હઝારોં ઔર લાખોં કી કર લેગે લૈકીન અલ્લાહ કે ઈસ ફરીઝા કો અદા કરને કી તૌફીક નહી હોતી ઉસકી તરફ ભી તવજ્જુહ કરને કી ઝરૂરત હે.

માલદારી કા મેઅયાર શરીઅત કી નઝર મે જૈસે હમારે યહાં હુકૂમતો ને ગરીબી કી એક રેખા મુકર્રર કી હે કે ગરીબી રેખા કે નીચે ફલાં આદમી ઝિંદગી ગુઝાર રહા હે યે હુકમત કી તરફ સે ગરીબી રેખા હે ઔર એક ગરીબી રેખા શરીયત ને ભી મુકર્રર કી હે તો યે નિસાબ જિસ્કે પાસ હે વો શરીયત કી નિગાહ મે માલદારી હે ઔર વો માલદારી કી રેખા હે ઉસસે નીચે વાલા ગરીબ સમજા જાયેગા તો નિસાબકે માલિક પર ઝકાત વાજિબ હે ઔર વો ભી બહુત કમ ૨.૫% ફીસદ યાની ૧૦૦ મે ઢાઈ રૂપિયા હે.

શરીઅતે મુતહહરા કા ઝકાત વાજિબ કરના બંદો પર એહસાન હે આજ તો દેખેગે કે મરકઝી હુકૂમત ઔર સૂબાઈ હુકમત ઔર શહર કી જો કારપોરેશન હે ઉનકી તરફ સે જો મુકર્રર કિયા જાતા હે ઉસકી મિકદાર કઈ કઈ પરસન્ટેજ% હોતી હે આદમી કી જો કમાઈ હોતી હે ઉસમે સે ૪૫%, ૫૦%, ૬૦% તો ઉસીમે નિકલ જાતી હે લૈકીન શરીયતે મુતહહરા ને

ઝકાત કી જો મિકદાર મુકર્રર કી હૈ વો ઈન્તેહાઈ કમ હૈ ફિર હુકૂમત કી મિકદાર ભી કેસી હૈ જૈસે ઈન્કમટેક્ષ હૈ કે જૂં જૂં કમાઈ બળતી જાયેગી ઉસકે એતેબાર સે ઉસકે પરસન્ટેજ ભી બળતે જાયેગે જબ કે શરીયત કોઈ પરસન્ટેજ નહી બળાતી આપ કે પાસ એક લાખ રૂપીયા હૈ તબ ભી ૨.૫% હૈ ઔર દસ કરોળ ઔર અરબ રૂપિયે હૈ તબ ભી આપ પર ૨.૫% હૈ દેખીયે કિતની આસાની હૈ યાની એક મામૂલી સી મિકદાર ઔર માંગને વાલા ભી કૌન અલ્લાહ જિસ્ને હમે યે માલ દિયા.

સોદાગરી નહી યે ઈબાદતે ખુદા હૈ યે જો હમે ઝકાત કા હુકમ દિયા ગયા હૈ ઉસકો પૂરી ખૂશદિલી કે સાથ પૂરી રગ્બત કે સાથ શોક ઔર ઝોક કે સાથ પૂરા કરના ચાહિએ કૌન માંગ રહા હૈ જિસ વકત ઝકાત નિકાલ રહા હો તો ઉસકા ઈસ્તેહઝાર કિયા જાયે કે મૈ અલ્લાહ કે લિયે નિકાલ રહા હૂં મૈં અલ્લાહ કો દે રહા હૂં હદીષ મે આતા હૈ કે જબ કોઈ આદમી અપની ઝકાત કા માલ કિસી ગરીબ કો દેતા હૈ તો વો માલ પેહલે અલ્લાહ કે હાથ મે જાતા હૈ ફિર વો માલ ગરીબ કે હાથ મે પહુંચતા હૈ બહુત સે લૌગ ઝકાત કી અદાયગી કે વકત અપના ચેહરા બિગાળતે હૈ ઔર જિનકો દિયા જા રહા હૈ ઉનકી તરફ સે નાગવારી કા ઈઝહાર કરતે હૈ નઉઝુબિલ્લાહ યે તો બળી ખતરનાક ચીઝ હૈ યે કોઈ એહસાન નહી હૈ આપ તો અલ્લાહ કા હુકમ પૂરા કર રહે હૈ ભાઈ કિસી કા હમ પર મુતાલબા હૈ કિસી કે હમ પર સો રૂપિયે હૈ ઉસને હમ કો કહેલવાયા કે મૈરે તુમસે જો ૧૦૦ રૂપિયે લૈને કે હૈ વો ફલાં કો દે દો તો કયા ઉસકો નાગવારી સમજેગે અપને માથે પર કોઈ શિકન ડાલેગે નહી ડાલેગે વો દેખેગા તો કયા સમજેગા ઈતના તો ખિયાલ રખેગે.

ઝકાત કે બુનીયાદી મસાઈલ ઝકાત કે સિલસિલે મે કુછ મસાઈલ હે ઈનમે સે એક યે હે કે હર આદમી પર ઝકાત ફર્ઝ નહી હે નમાઝ ઔર રોઝા કા મામલા તો ઐસા હે કે જો ભી બાલિગ હો ચાહે મર્દ હો યા ઔરત અમીર હો યા ફકીર મુસાફિર હો મુકીમ ઉસપર નમાઝ ઔર રોઝા ફર્ઝ હે લેકીન ઝકાત કે સિલસિલે મે શરીયત કી તરફ સે એક મિકદાર મુતય્યન કી ગયી હે જિસ્કો નિસાબ કેહતે હે કે વો મખ્સૂસ આદમી જો મખ્સૂસ મિકદાર કા મખ્સૂસ ઝમાને તક માલિક બને તબ હી ઉસપર ઝકાત ફર્ઝ હોગી વરના નહી.

ફિર નિસાબ મે ભી શરીયત ને બતલાયા હે કૌન સે માલ મે ઝકાત ફર્ઝ હોગી હર તરહ કે માલ મે ઝકાત ફર્ઝ નહી ફિર કબ ફર્ઝ હોગી વો ભી બતલાયા હે ચુનાન્ચે માલદાર પર ઝકાત ફર્ઝ હોતી હે ઔર ઉસપર ભી ઝકાત ફર્ઝ હોને કા એક નિસાબ બતલાયા ગયા હે કે અગર ચાંદી હો તો ઉસ ઝમાને કે હિસાબ સે ૨૦૦ દિરહમ હોં ઔર ૨૦૦ કી મિકદાર હમારે પુરાને વઝન કે એતેબાર સે સાળ્હે બાવન તૌલા હોતી હે ઔર નયે વઝન કે એતેબાર સે ૬૧૨/૩૫ ગ્રામ હોતી હે ઔર અગર સોના હો તો કદીમ ઝમાને કે હિસાબ સે ૨૦ મિસ્કાલ હોતા હે ઔર એક મિસ્કાલ સાળ્હે ચાર માશા કા હૂવા કરતા થા લિહાઝા ૨૦ મિસ્કાલ હમારે પુરાને વઝન કે હિસાબ સે સાળ્હે સાત તૌલા હોતા હે.

તૌલા કે સિલસિલે મે એક ઝરૂરી વઝાહત દેખો તૌલા કા લફ્ઝ આજકલ ભી બોલા જાતા હે ઔર આજ કલ દસ ગ્રામ કો તૌલા કેહતે હે લેકીન ઝકાત કે નિસાબ મે યે વઝન મુરાદ નહી હે.

દરઅસલ તૌલા કા લફ્ઝ લોગોં કી ઝુબાન પર ચળ્હા હૂવા થા ઔર એક પુરાની ઈસ્તિલાહ ચલી આ રહી થી જો નયા વઝન આને કે બાદ ભી બાકી રહી વરના હકીકત તો યે હે કે ગ્રામ

એક અલગ વઝન હે જો દહાઈ (૧૦) વઝન સે તાલ્લુક રખતા હે ઔર તૌલા એક અલગ વઝન હે જિસ કા ગ્રામ કે સાથ કોઈ જોળ નહી હે લૈકીન લૌગ પુરાને વઝન કે આદી હોને કી વજહ સે તૌલા બોલતે હે વરના હકીકત હે દસ ગ્રામ તૌલા નહી હે તૌલા કા અસલી વઝન પુરાને હિસાબ સે બારા માશા હોતા હે ઔર ગ્રામ કે એતેબાર સે તકરીબન સાળ્હે ગિયારા ગ્રામ હોતા હે.

ખુલાસા યે હૂવા કે સાળ્હે સાત તૌલા બોલ કર અગર આજ કલ કે હિસાબ સે વઝન દેખેગે તો ૭૫ ગ્રામ હો જાયેગા જો સહીહ નહી હે આજ કલ કે ગ્રામ કે વઝન કે એતેબાર સે ૪૯૦/૪૮ ગ્રામ વઝન હોતા હે ખૈર યે તો ચાંદી ઔર સોને કા નિસાબ હૂવા.

ઉસકે અલાવા જાનવરોં મે ભી ઝકાત કા નિસાબ હે ચૂંકે ઉસ ઝમાને મે ઉન ઈલાકોં મે જાનવરો કો પાલને કા રિવાજ થા તો ઉસકે લિયે એક મુસ્તકિલ નિસાબ શરીયત ને બતલાયા હે અબ હમારે યહાં વો ચીઝ રાઈઝ નહી હે ઔર જાનવરોં કી ઝકાત કી તફસીલ મે પેહલી ચીઝ તો વો હે કે યે પાલે ગયે હોં ઔર સાથ હી સાથ સાલ કા અકસર હિસ્સા વો આમ ઝમીન મે મુફત કા ચર ફિર કર ખાતે હોં તો ઉસપર ઝકાત ફર્ઝ હોતી હે ચાહે વો પાલે હૂવે જાનવર કિત્ની મિકદાર મે કયૂં નહોં હાં અગર તિજારત કા સામાન હે તો ઉસમે ઝકાત આયેગી જિસ્કો બળને વાલા સામાન કહા ગયા હે.

ખુલાસએ કલામ અબ હમારે માહોલ મે કિન કિન ચીઝોં મે ઝકાત વાજિબ હે ઉસકો અગર આપ કો મુખ્તસર તૌર પર સમજના હો તો યૂં સમજીયે કે

(૧) સોના (૨) ચાંદી (૩) નકદ રૂપીયા (૪) તિજારત કા સામાન યે કુલ ચાર ચીઝેં હો જાયેગી.

સોના ચાંદી ઔર રૂપીયા કા નિસાબ અબ સોના ઔર ચાંદી તો ઐસી ચીઝેં હે કે ઉનમે તિજારત કી નીય્યત હો યા નહો વૈસે હી આપને જમા કરકે રખ્ખા હો યા ઔરતોં ને ઝેવર કે તૌર પર ખરીદા હો તબ ભી ઉસમે ઝકાત ફર્ઝ હોતી હે અગર ઉસકે નિસાબ કી મિકદાર હો ઔર રૂપિયા પૈસા અગર ઈત્ના હો જો સોને ઔર ચાંદી કે નિસાબ કી કમ સે કમ મિકદાર કો પહુંચ જાયે આજ કલ સોને કે મુકાબ્લે મે ચાંદી સસ્તી હે ઈસ લિયે ચાંદી કા જો નિસાબ ૬૧૨/૩૫ ગ્રામ હે જિસ્કી કીમત ૫૫ રૂપીયા ગ્રામ કે હિસાબ સે ૩૪ હઝાર કે કરીબ મે નિસાબ પૂરા હો જાતા હે ઈસ લિયે અગર કિસી કે પાસ કમ સે કમ ૩૪ હઝાર રૂપીયા હો ઔર ઉસપર કિસી તરહ કા કર્ઝ ભી નહી હે ઔર દીગર ઝરૂરતોં સે ફારિગ હે તો ઉસપર ઝકાત ફર્ઝ હો જાયેગી.

તિજારત ઔર વ્યોપાર કા સામાન દેખો વ્યોપાર ઔર તિજારત કા લફઝ જબ હમ બોલતે હે તો હમારે ઝહન મે ઉસકા એક ખાસ મફહૂમ આતા હે કે આદમી કોઈ દુકાન ખોલ કર બેઠા હો ઔર બેચને કે લિયે માલ લાયા હો યહાં ઝકાત કે મામલે મે તિજારત કા સામાન વો કેહલાયેગા જો ખરીદતે વકત બેચને કી નીય્યત સે ખરીદા ગયા હો ચાહે વો દુકાન લેકર ન બેઠા હો મસલન આપને ઝમીન કા એક પ્લાટ ખરીદા ઔર આપકી નીય્યત યે હે કે અગર નફા મિલેગા તો ઉસકો બેચ દૂંગા તો આપ કા યે પ્લોટ તિજારત કા સામાન કેહલાયેગા ચાહે આપ ઝાહિરી એતેબાર સે લૌગોં કી નિગાહોં મે ઝમીન કે તાજિર નહી હે યા મસલન આપને કોઈ મકાન ખરીદા ઔર ખરીદતે વકત આપકી નિય્યત યે થી કે અગર નફા મિલેગા તો ઉસકો બેચ દૂંગા તો યે તિજારત કા સામાન કેહલાયેગા યા મસલન આપને કોઈ ઘળી ખરીદી ઔર આપકી નીય્યત યે થી

કે અગર દો પૈસે મિલેગે તો મૈં ઉસકો બેચ દૂંગા તો ચાહે આપ ઘળી કી દૂકાન ખોલ કર નહી બેઠે હૈ ઉસકે બાવજૂદ આપ તાજિર કેહલાયેગે.

એક ગલત ફેહમી કી વઝાહત યે બાત યાદ રખીયે ખાસ કર પ્લોટ મકાન વગૈરા કે મામલે મે તો બહુત સે લૌગ ઈસ ગલત ફેહમી મે મુબ્તેલા હોતે હૈ જબ વો અપને ઝાઈદ પૈસોં સે ઝમીન યા મકાન વગૈરા ખરીદતે હૈ તો ઉસી નીય્યત સે ખરીદતે હૈ કે જબ ઝિયાદા નફા મિલેગા તો ઉસે બેચ ડાલેગે ઔર ઉનકો યે ખિયાલ ભી નહી આતા કે મૈરે પાસ જો પ્લાટ હૈ વો તિજારત કા હૈ વો યૂં સમજતા હૈ કે મૈં કહાં ઉસકા તાજિર હૂં તો શરીયત કી નિગાહ મે જો ચીઝ ખરીદતે વકત બેચને કી નીય્યત હો તો આપ ઉસકે તાજિર કેહલાયેગે ઈસ લિયે કે તિજારત નામ હી ખરીદો ફરોખ્ત કા હૈ ઈસી લિયે જો ચીઝ આપકે ઘર મે પૈદા હૂવી ઉસમે નીય્યત બેચને કી હો તબ ભી વો તિજારત નહી હૈ જૈસે એક કિસાન આદમી હૈ ઉસકે ખેત મે ચાવલ હઝાર દો હઝાર કોન્ટલ કી પૈદાવાર હૂવી ઉસકી નીય્યત હૂવી કે મૈ ઉસકો બેચૂંગા તો યે ચાવલ તિજારત કા સામાન નહી હૈ ઈસ લિયે કે ઉસને ખરીદા નહી બલ્કે ઉસકી ઝમીન મે યે પૈદા હૂવા હૈ અબ અગર યે ચાવલ દો સાલ ભી ઉસકે ઘર મે પળા રહે તો ઉસપર એક પાઈ ભી ઝકાત વાજિબ નહી હોગી હાં બેચને કે બાદ જબ નકદ પૈસે આયેગે ઉસકા મસ્અલા મૈને બતા દિયા તો માલૂમ હૂવા કે જો ચીઝ ખરીદતે વકત હી બેચને કી નીય્યત હો ચાહે બેચને કી નીય્યત સે મિટ્ટી હી ખરીદેં તો યે તિજારત કા સામાન હૈ ઉસ તફસીલ કો અગર આપ સમજ લેં તો ઝકાત કે હિસાબ કો સમજને મે બહુત આસાની હો જાયેગી.

બહરહાલ સોના ચાંદી નકદ રૂપીયા ઔર તિજારત કા સામાન ઈન ચાર માલોં મે ઝકાત વાજિબ હોતી હૈ બાઝ લૌગોં કે પાસ

પૈસે ઝિયાદા હોતે હૈ તો ઉન પૈસોં કો નકદ મહફૂઝ રખને કે બજાયે ઉસ સે સોના યા ચાંદી ખરીદ લેતે હૈ યા ઝૈવરાત કે તૌર પર મહફૂઝ કરતે હૈ તો ઉનમે ઝકાત આતી હૈ લૈકીન અગર કિસી ને હીરે ખરીદે તો હીરે મે ઝકાત નહી હૈ હાં અગર બેચને કી નીય્યત સે ખરીદે હૈ તો તિજારત કા સામાન હોને કી વજહ સે ઝકાત ફર્ઝ હોગી વરના ખાલી હીરે મે ઝકાત નહી હૈ કોઈ આદમી અગર યૂં કહૈ કે યે સોને સે ભી ઝિયાદા કીમતી ચીઝ હૈ યા આજ કલ પ્લેટીનમ ખરીદ લિયા જો સોને સે ભી ઝિયાદા કીમતી ધાત હૈ લૈકીન ઉસકે બાવજૂદ બેચને કી નીય્યત નહી હૈ તો ઉસ સૂરત મે વો તિજારત કા સામાન નહી હૈ ઔર યે સોના ચાંદી નહી હૈ ઈસ લિયે ઈસ પર ઝકાત વાજિબ નહી હોગી મૈ યે સમજા રહા હૂં કે કૌન સે માલ મે ઝકાત વાજિબ હોતી હૈ તો બતલા દિયા કે વો ચાર કિસમ કે અમવાલ હૂવે.
ફિર દૂસરી બાત યે હૈ કે વો કિતની મિકદાર મે હોં તો ઝકાત વાજિબ હોતી હૈ ઈસ લિયે કે અગર કિસી કે પાસ સોના હૈ લૈકીન એક હી તોલા હૈ યા ચાંદી હૈ લૈકીન ફકત ૨, ૪ તોલે હૈ યા રૂપિયે પૈસે હૈ લૈકીન દો પાંચ હઝાર હૈ તો ઉસમે ઝકાત વાજિબ નહી ઉન મે એક મિકદાર હૈ જો અભી મૈને બતલાઈ ઔર ઉસપર ભી જબ પૂરા સાલ ગુઝર જાયે આપકે પાસ એક લાખ રૂપિયા હૈ લૈકીન સાલ પૂરા હોને સે પેહલે આપકે હાથ સે નિકલ ગયે ચાહે ખર્ચ હો ગયે યા ચોરી હો ગયે યા જો ભી હૂવા તો ઉસપર ઝકાત વાજિબ નહી હોગી તો સાલ કા ભી પૂરા હોના ઝરૂરી હૈ તો જિસ માલ મે ઝકાત વાજિબ હૂવી હૈ ઉસ માલ કા ૪૦ હિસ્સા યાની ઢાઈ ફીસદ અદા કરે લૈકીન પૂરા હિસાબ કરકે નિકાલના ઝરૂરી હૈ.
ઝકાત દરઅસલ ઈમ્તિહાન જો લોગ સાહિબે નિસાબ હૈ ઉન્કી ઝિમ્મેદારી હૈ કે અલ્લાહ કા ફરીઝા સમજતે હૂવે પૂરી ખૂશ

દિલી કે સાથ અદા કરેં ઉસકો અપને ઉપર બોજ ઔર ભાર સમજતે હૂવે નહી બલ્કે અલ્લાહ કા એહસાન હે કે ઉસને હમસે માલ કા મુતાલબા કિયા વો તો બળા માલદાર હે લૈકીન ઉસને હમસે માંગાકે મૈરે દિયે હૂવે માલ મે સે દો ઉસમે ભી દરઅસલ બંદા કા ઈમ્તિહાન હોતા હે જૈસે બાપ અપને છોટે બચ્ચે કો ૧૦૦ યા ૫૦૦ રૂપિયા કા નોટ દે ફિર વહી ઉસ બચ્ચે સે કહે કે બેટા લાવો મુજે દસ રૂપિયા દો તો ઉસકા મતલબ યે નહી હે કે બાપ દસ રૂપિયા કા મોહતાજ હે બલ્કે બાપ યે દેખના ચાહતા હે કે ઉસ બેટે કો મૈરે સાથ કિતના તાલ્લુક હે મૈરે માંગને પર વો મુજે કિતના દેતા હે મૈરે કેહને પર ખર્ચ કરને પર કિતના તય્યાર હે દરહકીકત અલ્લાહ કે ખઝાને મે કોઈ કમી નહી હે લૈકીન બંદે કા અલ્લાહ કે સાથ અબ્દીય્યત ઔર બંદગી કા જો તાલ્લુક હે ઉસકો જાંચને કે લિયે અલ્લાહ કી તરફ સે અહકામ દિયે ગયે હે કે અપને માલ મે સે ઈતના નિકાલો જિસ મે બંદા કા ઈમ્તિહાન હોતા હે.

ઈબાદાત કા ફલસફા ઈસી લિયે ફુકહાને લિખ્ખા હે કે ઈબાદત મે શરીયત ને ખુસૂસી રિઆયતેં દે રખ્ખી હે જા માલી ઈબાદતેં હે જૈસા કે ઝકાત સદકાતુલ ફિતર ઔર કુર્બાની ઉસમે ઐસી શરતેં રખ્ખી હે તાકે આદમી આસાની કે સાથ ઉનકો અદા કરસકે જો આદમી ઝકાત નિકાલતા હે વો અલ્લાહકે વાસ્તે નિકાલતા હે ઈસ લિયે કે ઈબાદત નામ હે બંદા કા અલ્લાહકે હુઝૂર મે અલ્લાહકે હુકમ કો પૂરા કરના ઈસ લિયે કે ઈબાદત કા હકદાર અલ્લાહ હી હે, અલ્લાહ કે અલાવા કિસી કી ઈબાદત નહી કી જા સકતી તો માલજો નિકાલા જાયેગા વો અલ્લાહ હી કે લિયે નિકાલા જાયેગા ઈસી લિયે કિતાબોં મે યે મસ્અલા લિખ્ખા હે બલ્કે બાઝ રિવાયતોં મે ભી મૌજૂદ હે કે આપ ફકીર કો ઝકાત કે તૌર પર જો માલ દેતે હે વો હકીકત

મે અલ્લાહ કે હાથ મે જાતા હે ઔર અલ્લાહ કે પાસ સે ફકીર કે પાસ આતા હે આપને અલ્લાહ કો દિયા ઔર અલ્લાહ ને ફકીર કો દિયા ઈસ લિયે કે આપને અલ્લાહ કે હુકમ સે યે માલ નિકાલા થા અબ આપ પૂછેં કે અલ્લાહ કે વાસ્તે નિકાલા હે તો કહા દેં તો કુર્આન મે અલ્લાહ ને બતલા દિયા હે કે ફલાં ફલાં જગા દો અગર વહાં દે દોગે તો યૂં સમજા જાયેગા કે ગોયા તુમને હમારે યહાં જમા કરા દિયા.

ફકીર કા વૈસા એહતેરામ કયૂં નહ ઈસી લિયે ઉલમાને લિખ્ખા હે કે ફકીર કો જબ માલે ઝકાત દિયા જાયે તો દિલ મે ઉસકી તહકીર ઔર તઝલીલ નહી હોની ચાહિયે દેખિયે હમ નમાઝ કો મસ્જિદ મે અદા કરતે હે મસ્જિદ એક ઈસ્લામી ફરીઝા નમાઝ કી અદાયગી કી જગાહે તો હમ ઉસકા કિતના એહતેરામ કરતે હે હાલાંકે યે પથ્થર કી બની હૂવી એક ઈમારત હે જહાં નમાઝ જો અલ્લાહ કા એક ફરીઝા હે અદા કી જાતી હે તો અલ્લાહ કે ઈસ ફરીઝા કી અદાયગી કી જગાહ હોને કી વજહ સે ઉસકી અઝમત ઔર ઈઝઝત ઈત્ની બળ ગયી ઉસકે બળે આદાબ હે જિન્કી રિઆયત કી જાતી હે હમારે દિલોં મે ઉસકા એહતેરામ હે લૈકીન એક ફકીર કા વૈસા એહતેરામ નહી હે હાલાંકે વો તો ઈન્સાન હે ઔર યે ભી એક ઈબાદત અદા કરને કા મહલ ઔર મકામ હે લિહાઝા ઉસકા તો ઔર ઝિયાદા એહતેરામ હોના ચાહિયે.

ઝકાત કે ઈસ્લામી નિઝામ કા ફાયદા જિન્કો ઝકાત દી જાતી હે ઉન્કે મુતાલ્લિક આજ કલ જો તહકીર કે જઝબાત પાયે જાતે હે દર હકીકત યે ચીઝ પૈદા ન હોને પાયે ઈસી લિયે ઈસ્લામ ને ઝકાત કા એક નિઝામ બનાયા થા ઔર વો યે થા કે આપ અપની ઝકાત કો સરકારી ખઝાના મે જમા કરાદેં વહાં સે મુસ્તહક્કીન કે પાસ જાયે ઈસ સૂરત મે દેને વાલે કો ભી પતા

ન ચલે કે હમારી ઝકાત કિસ કે પાસ ગયી હે ઔર લેને વાલોં કો ભી પતા ન ચલે કે હમારે પાસ જો માલ આયા હે વો કિસ કે પાસ ગયા હૈ ઔર લેને વાલોં કો ભી પતા ન ચલે કે હમારે પાસ જો માલ આયા હે વો કિસ કા નિકાલા હૂવા હે અગર વો નિઝામ ચલે તો ફિર આજકલ જો ગળબળેં હો રહી હૈ ઉસકી નૌબત હી ન આયે.

ઝકાત પર વાદે બહરહાલ ઝકાત અલ્લાહ કા એક ફરીઝા હે ઔર ઉસપર અલ્લાહ કી તરફ સે બે શુમાર વાદે હે માલ કી હિફાઝત માલ મે બરકત ઝિયાદતી ઔર બળ્હોતરી માલ પાકીઝગી કે ઉસકી અદાયગી કે નતીઝા મે દિલ મે પાકીઝગી આતી હે બુખ્લ ઔર દૂસરે રઝાઈલ સે દિલ પાક સાફ હોતા હે લિહાઝા અલ્લાહ કે ઈસ ફરીઝા કી આદયગી કા ખાસ એહતેમામ હોના ચાહિયે.

દૂસરી આયત સૂરે બય્યીના/૫ કે ઈન લૌગોં કો અલ્લાહ કી તરફ સે યહી હુકમ દિયા ગયા હે કે ખાલિસ અલ્લાહ કે લિયે ઈબાદત કરેં ઔર સબ તરફ સે રૂખ ફેર કર એક અલ્લાહ હી કી તરફ મુતવજ્જેહ હોં ઔર નમાઝ કાઈમ કરેં ઔર ઝકાત અદા કરેં યહી યકીન વાલોં કા તરીકા હે.

તીસરી આયત સૂરે તૌબા/૧૦૩ એ નબી આપ મુસલમાનોં કે માલ મે સે વસૂલ કિજીયે તાકે ઉસકે ઝરીયા સે ઉનકો પાક કરેં ઔર તઝકીયા કરેં દૌનો કા એક હી તરજુમા હે ગોયા ઈસ માલ કો લેકર બાકી માલ કો ગંદગી સે પાક કિયા જાયે.

સાહિબે નિસાબ કી ચંદ ઝિમ્મેદારીયાં જો લૌગ સાહિબે નિસાબ હે ઝકાત કે સિલસિલે મે ઉન્કી ચંદ ઝિમ્મેદારીયાં હે એક તો યે કે ઝકાત કે લિયે સાલ મુકર્રર હોતા હે મસલન પેહલે આપકે પાસ કુછ નહી થા લૈકીન આજ આપકે પાસ એક લાખ રૂપિયા આયા તો આજ જો તારીખ હે આઈન્દા સાલ ઉસી

મહીના કી ઉસી તારીખ પર આપકે ઉપર ઝકાત કી અદાયગી ફર્ઝ હો જાયેગી બાઝ લૌગ રમઝાન હી કો લિયે બેઠે રેહતે હે હાલાંકે ઉનકો માલૂમ હૈ કે હમારે પાસ માલ ફલાં વકત આયા થા તો અબ રમઝાન કી વજહ સે તાખીર કરને કી ઈજાઝત નહી હે હાં અગર કિસી કો યાદ નહી હે કે મૈરે પાસ માલ કબ આયા થા ઔર મૈરા ઝકાત કા વકત કબ શુરૂ હોતા હૈ તો ફિર અગર રમઝાન કી પેહલી યા દસવીંકા દિન મુકર્રર કર દિયા તો બાત દૂસરી હે.

દૂસરે યે કે ઝકાત કા પૂરા પૂરા હિસાબ લગાયા જાયે બાઝ લૌગ ઐસે હી અંદાઝન ઝકાત નિકાલ લેતે હે હાલાંકે અંદાઝન નિકાલને કી સૂરત મે યે ભી હો સકતા હે કે ઝિયાદા નિકલે લૈકીન યે ભી તો હો સકતા હૈ કે જિતની મિકદાર વાજિબ હૂવી હે ઉસ સે કમ નિકલે અબ અગર એક રૂપિયા ભી કમ નિકલા તો ગોયા ઝકાત કા એક રૂપિયા આપકે પાસ રેહ ગયા ઔર હદીષ મે આતા હે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા ઝકાત વાલા માલ જિસ માલ કે સાથ મિલેગા વો ઉસ બાકી માલ કો ભી હલાક કર દેગા ઈસ લિયે ઝરૂરત હે કે પૂરા પૂરા સહીહ હિસાબ કરકે ઝકાત અદા કરને કા એહતેમામ કિયા જાયે.

ફિર યે કે જહાં દિયા જા રહા હે ઉસકી ભી પૂરી તહકીક કી જાયે કે વો મુસ્તહિક હે યા નહી બહુત સે લૌગ ઐસા કરતે હે કે ઘર મે બેઠે હે ઔર દરવાઝા પર માંગને વાલા આયા તો ઉસી કો બગૈર તહકીક કે અપની ઝકાત દે દેતે હે ઔર આજ કલ જો ફકીર હે વો તો પ્રોફેશનલ લૌગ હે હકીકત મે ફકીર નહી હે અબ ઉન્હે દેકર યૂં સમજ લેના કે હમારી ઝિમ્મેદારી પૂરી હો ગયી યે બિલ્કુલ દુરૂસ્ત નહી હે બલ્કે અપને રિશ્તેદારોં મે મહલ્લે મે અપની બસ્તી મે ઐસે લૌગ જો હકીકત મે મોહતાજ

હે લૈકીન વો હાથ નહી ફેલાતે ઐસે લૌગોં કો તલાશ કરકે ઉન તક ઝકાત કા માલ પહુંચાના અરબાબે અમવાલ કી ઝિમ્મેદારી હે આપ યેના સમજીયે કે મૈં તો ઝકાત અદા કરને કે લિયે ઘર સે બાહર નહી નિકલુંગા અગર કોઈ મૈરે ઘર આકર મુતાલબા કરેગા તબ હી દૂંગા ભાઈ જૈસે નમાઝ અદા કરને કે લિયે ઘર સે બાહર નિકલતે હે હજ અદા કરને કે લિયે નિકલતે હે ઈસી તરીકા સે ઝકાત અદા કરને કે લિયે ખૂદ જાયેં તબ હી હકીકત મે ઉસકા હક અદા હૂવા સમજા જાયેગા.

હદીષ નં.૧૨૦૬ મુત્તફકુલન અલયહિ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર(રદી) ફરમાતે હે કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા ઈસ્લામ કી બુનીયાદ પાંચ ચીઝોં પર હે યાની પાંચ ચીઝેં ઈસ્લામ કે લિયે ફાઉન્ડેશન બુનીયાદ ઔર જળ કી હેસીયત રખતી હે.

(૧) લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુર્રસૂલુલ્લાહ કી ગવાહી દેના યાની ઈસ બાત કી ગવાહી દેના કે અલ્લાહ કે અલાવા કોઈ માબૂદ નહી ઔર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અલ્લાહ કે બંદે ઔર રસૂલ હે.

(૨) નમાઝ કો કાઈમ કરના.

(૩) ઝકાત અદા કરના.

(૪) બયતુલ્લાહ કા હજ કરના.

(૫) રમઝાન કે રોઝે રખના

ઈફાદાતઃ બસ ઈસ રિવાયત કો યહાં પર ઈસી લિયે લાયે હે કે ઝકાત કો ઈસ્લામ કી બુનીયાદ ઔર જળ બતલાયા હે.

હદીષ નં.૧૨૯૭ મુત્તફકુન અલયહિ હઝરત તલ્હા બિન ઉબૈદુલ્લાહ(રદી) ફરમાતે હે કે એક આદમી હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે પાસ હાજિર હૂવા જો નજદ કા રેહને વાલા થા સફર સે આયા થા ઈસ લિયે બાલ બિખરે હૂવે પરાગંદા થે

હમ ઉસકી આવાઝ કી ગુનગુનાહટ કો સુન રહે થે લેકીન વો કયા બોલ રહા હે સમજ મે નહી આ રહા થા જૈસે બચ્ચા કો કોઈ ચીઝ લાને કે લિયે ભેજતે હૈ કે ફલાં ફલાં ચીઝ લાના તો વો જાતે હૂવે પૂરી લિસ્ટ બોલતે હૂવે જાતા હૈ તાકે ભૂલ ન જાયે ઈસી તરહ વો ભી સવાલાત પૂછને કી નીય્યત સે આયા થા ઈસ લિયે વો અપને સવાલાત દુહરા રહા થા ઔર ઉસકી આવાઝ હમે મેહસૂસ હો રહી થી યહાં તક કે જબ વો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે કરીબ હૂવા તો ઉસને વહી સવાલાત ઝોર સે કિયે અબ હમને સુના કે વો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે પૂછ રહા થા કે ઈસ્લામ કયા હૈ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા રાત દિન મે પાંચ નમાઝે અદા કરના ઉસને પૂછા ઉન પાંચો નમાઝો કે અલાવા ઔર ભી કોઈ નમાઝે મૈરે ઉપર ફર્ઝ હૈ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા નહી બસ યહી પાંચ નમાઝે હૈ અલબત્તા તૂ અપને તરફ સે નફીલ કે તૌર પર પઢના ચાહે તો તુજે ઈખ્તિયાર હૈ ફિર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા રમઝાન કે મહીને કે રોઝે ભી ઈસ્લામ કા એક હિસ્સા હૈ ઉસને પૂછા કયા ઉસકે અલાવા ઔર ભી રોઝે મૈરે ઉપર ફર્ઝ હૈ આપ ને ફરમાયા નહી રમઝાન કે રોઝે ફર્ઝ હૈ ઉસકે અલાવા તુમ નફીલ કે તૌર પર રખના ચાહો તો રખ સકતે હો ફિર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઝકાત કા તઝકીરા કિયા તો ઉસને કહા ઉસકે અલાવા ભી માલી ઈબાદત મે ઔર કુછ હૈ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા નહી અલબત્તા તુમ નફીલ કે તૌર પર કુછ ખર્ચ કરના ચાહો તો ઈખ્તિયાર હૈ ઝકાત કે તઝકીરે કી વજહ સે ઈસ હદીષ કો યહાં લાયે હૈ યે સબ સુન ને કે બાદ વો આદમી વાપસ યે કેહતા હૂવા જા રહા થા અલ્લાહ

કી કસમ ન ઉસમે કમી કરૂંગા ન ઝિયાદતી કરૂંગા હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને યે સુન કર ઈરશાદ ફરમાયા યે આદમી અગર અપની બાત મે સચ્ચા હે તો કામીયાબ હૈ ઔર જન્નત મે ચલા જાયેગા.

હદીષ નં.૧૨૦૮ મુત્તફકુન અલયહિ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ(રદી) ફરમાતે હે કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને હઝરત મુઆઝ(રદી) કો યમન કી તરફ હાકિમ બના કર ભેજા થા બાઝ હઝરાત કેહતે હૈ કે કાઝી બના કર ભેજા થા જબ વો રવાના હો રહે થે ઉસ વકત હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઉનકો હિદાયત ફરમાઈ કે પેહલે ઉન લૌગોં કો ઉસ બાત કી દાવત દેના કે તુમ ઈસ બાત કી ગવાહી દો કે અલ્લાહ કે અલાવા કોઈ માબૂદ નહી ઔર મૈં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા રસૂલ હૂં જબ વો તુમ્હારી ઈસ દાવત કો કબૂલ કરલેં તો ઉનકો બતલાના કે અલ્લાહ ને દિન રાત મે પાંચ નમાઝેં ફર્ઝ કી હે જબ વો ઉસપર અમલ કરને લગેં તો ઉનકો બતલાના કે અલ્લાહ ને ઉનપર ઝકાત ફર્ઝ કી હે જો માલદારોં સે વસૂલ કરકે ફકીરોં કો દી જાયેગી યહાં પર ભી ઝકાત કા તઝકીરા હે ઈસ લિયે ઈસ રિવાયત કો યહાં લાયે હે.

હદીષ નં.૧૨૧૦ મુત્તફકુન અલયહિ હઝરત અબૂ હુરૈરહ(રદી) ફરમાતે હે કે જબ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈન્તેકાલ હૂવા ઔર હઝરત અબૂબકર(રદી) આપકે જાંનશીન હૂવે ઔર અરબ કે બાઝ કબાઈલ ને કુર્ફ કિયા તો હઝરત ઉમર(રદી) ને હઝરત અબૂબકર(રદી) સે અર્ઝ કિયા આપ લૌગોં સે કૈસે જંગ કરેગે જબ કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કા ઈરશાદ હે કે મુજે અલ્લાહ કી તરફ સે હુકમ દિયા ગયા હે કે લૌગોં સે જંગ કરૂં યહાં તક કે લા ઈલાહ

ઈલ્લલ્લાહુ કહે જબ વો ઈસ બાત કા ઈકરાર કરલેં તો ઉન્હોંને અપને માલ ઔર જાન કો મૈરી તરફ સે મહફૂઝ કર લિયા સિવાએ ઈસ્લામી હકકે ફિર ઉનકે અંદરૂનકા હિસાબ અલ્લાહકે ઉપર હે ઉસકા મતલબ ઉપર બતલાયા જા ચૂકા હે હઝરત અબૂબકર(રદી) ને ફરમાયા અલ્લાહ કી કસમ મૈં ઉન લૌગોં સે જંગ કરૂંગા જિન્હોને નમાઝ ઔર ઝકાત કે દરમીયાન ફર્ક કિયા હે ઈસ લિયે કે ઝકાત માલ કા હક હે ઔર અલ્લાહ કી કસમ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને મે ઝકાત કે નામ સે એક રસ્સી ભી જો જમા કરાઈ જાતી થી અગર ઉસકે દેને સે કોઈ ઈન્કાર કરેગા તો મૈ ઉસકે ઈન્કાર કરને પર ઉસકે સાથ જંગ કરૂંગા હઝરત ઉમર(રદી) ફરમાતે હે અલ્લાહ કી કસમ જબ મૈંને દેખા કે અલ્લાહ ને હઝરત અબૂબકર(રદી) કે સીને કો ઉનકે સાથ ઈસ મામલા મે જંગ કરને કે લિયે ખોલ દિયા હે તો મુજે યકીન હો ગયા કે યહી હક હે ઈસ સે ઝકાત કી અહમીયત કા પતા ચલતા હે ઔર યે ફરાઈઝ ઈસ્લામ મે સે એક અહમ ફરીઝા હે.

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કી વફાત કે બાદ અરબ કે બાઝ કબાઈલ ને ઈસ્લામ છોળ કર કુફ્ર ઈખ્તિયાર કર લિયા થા ઔર બાઝ વો થે જા મુરતદ તો નહી હૂવે થે લૈકીન હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને મે ઝકાત કી અદાયગી કે લિયે જો નિઝામ મુકર્રર કિયા ગયા થા કે મરકઝ કી તરફ સે ઝકાત વસૂલ કરને કે લિયે બાકાયદા આદમી ભેજે જાતે થે જો લૌગોં કી ઝકાત વસૂલ કરકે બયતુલ માલ મે જમા કરાતે ઉન્હોંને ઝકાત કો બૈયતુલ માલ મે જમા કરાને સે ઈન્કાર કર દિયા થા.

અબ જો લૌગ મુરતદ હો ચૂકે થે ઉન્કે મુતાલ્લિક તો તમામ સહાબા એ કિરામ(રદી) કા ઈત્તેફાક થા કે ઉન્કા કતાલ કિયા

જાયે લૈકીન જિન્હોંને ઈસ્લામ નહી છોળા થા ઔર બૈયતુલ મે ઝકાત જમા કરાને સે ઈન્કાર કિયા થા ઉન્કે મુતાલ્લિક હઝરત અબૂબકર(રદી) ઔર હઝરત ઉમર(રદી) કે દરમીયાન ગુફતેગુ હૂવી હઝરત અબૂબકર(રદી) ઉન લૌગોં કે સાથ ભી જંગ કરને કે કાઈલ થે કે જબ તક કે વો ઉસ હુકમ કો પૂરા નહી કરેગે તબ તક હમ ઉનકે સાથ લળેગે લૈકીન હઝરત ઉમર(રદી) કો ઉસ સિલસિલે મે ઈશ્કાલ ઔર તરદુદ થા વો યે કેહતે થે કે યે લૌગ કલિમાગો તો હે ફિર ઉનકે સાથ કૈસે જંગ કી જાયે હઝરત અબૂબકર(રદી) જવાબ મે ફરમાતે અગર કુછ લૌગ નમાઝ અદાયગી સે ઈન્કાર કરદેં તો ઉન્કા કતાલ કિયા જાયેગા યા નહી?

ઈસ્લામી અહકામ કે મામલે મે કોતાહી કરને પર હાકિમ કો યે હક પહુંચતા હૈ ઈસ્લામી શિઆર કે મામલે મે કોતાહી કરને કી વજહ સે હાકિમ કો યે હક પહુંચતા હે કે ઐસે લૌગોં કે સાથ જંગ કરે જબ તક કે દોબારા ઉસકો અદા ન કરને લગેં બલ્કે યહાં તક લિખા હે કે જમાત કે સાથ નમાજ અદા કરના ઈસ્લામી શિઆર મે સે હે શિઆર કે તરજુમા યે હૈ કે કુછ ચીઝેં ઐસી હે જો મઝાહિબ કી ખાસ ખાસ અલામાત હોતી હૈ ઈસીમે નમાઝ કો જમાત કે સાથ અદા કરના ભી હે હાલાંકે જમાત ફર્ઝ નહી હે બાઝોંને વાજિબ યા સુન્નતે મુઅક્કદા કહા હે જૈસા કે પેહલે બયાન હો ચૂકા તો જમાત કે સાથ નમાઝ કી અદાયગી ઈસ્લામી શિઆર યાની મઝહબે ઈસ્લામ કી નિશાનીયોં મે સે એક નિશાની હે અગર કિસી જગાહ કે લૌગ ઉસકો છોળ દેં તો હાકિમે વકત ઉનસે કહેગા કે જમાત કે સાથ નમાઝ અદા કરના શુરૂ કરો અગર વો ઉસસે ઈન્કાર કરેગે તો હાકિમ ઉનકે સાથ જંગ કરેગા જબ તકકે વો ઉસકો અદા કરને વાલે ન બન જાયેં.

યહાં પર ઝકાત કી અદાયગી કે મામલે મે ભી હઝરત અબૂબકર(રદી) યહી ફરમાતે થે કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને મે ઝકાત કે નામ સે એક રસ્સી ભી જો જમા કરાઈ જાતી થી અગર ઉસસે કોઈ ઈન્કાર કરેગા તો મૈ ઉન્કે સાથ જંગ કરૂંગા હઝરત ઉમર(રદી) ફરમાતે હૈ કે બાદ મે અલ્લાહ ને મુજે ભી ઉસપર ઈત્મીનાન તસલ્લી ઔર ઈન્શિરાહે સદર અતા ફરમાયા કે હઝરત અબૂબકર(રદી) કી જો રાય હૈ વહી હક હૈ ઈસ લિયે કે અગર ઉસ વકત કોતાહી કી જાતી તો આજ ઉન્હોંને ઝકાત કી અદાયગી સે ઈન્કાર કિયા હૈ કલ નમાઝ કે મામલે મે યે બાત આતી ઔર યહી ચીઝ લૌગોં કે દીન સે હટને કા ઝરીયા બન્તી.

હદીષ નં.૧૨૧૧ મુત્તફકુન અલયહિ હઝરત અબૂ અય્યૂબ અન્સારી(રદી) ફરમાતે હૈ કે એક આદમીને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે અર્ઝ કિયા એ અલ્લાહ કે રસૂલ મુજે ઐસા અમલ બતલાઈયે જો મુજે જન્નત મે લે જાયે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા અલ્લાહ હી કી ઈબાદત કરો ઉસકે સાથ કિસી કો શરીક ન ઠેહરાવો નમાઝ કાઈમ કરો ઝકાત અદા કરો ઔર સિલા રહમી કરો યાની રિશ્તેદારોં કે હુકૂક અદા કરો દેખો જન્નત મે જાના જિન ચીઝોં પર મૌકૂફ રખ્ખા ગયા હૈ ઉનમે એક ઝકાત કી અદાયગી ભી હૈ ઈસસે ઉસકી એહમીયત ઔર ફઝીલત કા પતા ચલતા હૈ.

હદીષનં.૧૨૧૨ મુત્તફકુન અલયહિ હઝરત અબૂ હુરૈરા(રદી) સે મંકૂલ હૈ કે એક દીહાતી ને આકર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે અર્ઝ કિયા એ અલ્લાહ કે રસૂલ મુજે ઐસા અમલ બતલાઈયે કે જબ મૈં વો કરૂં તો જન્નત મે પહુંચ જાઉ યાની જન્નત મે દાખિલ કરને વાલા અમલ મુજે બતલાયે તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા અલ્લાહ કી

ઈબાદત કરો ઉસકે સાથ કિસી કો શરીક ન ઠેહરાવો નમાઝ કાઈમ કરો ફર્ઝ ઝકાત અદા કરો ઔર રમઝાન કે રોઝે રખ્ખો ઉસપર ઉસને કહા કસમ હૈ ઉસ ઝાત કી જિસ કે કબ્ઝે મે મૈરી જાન હૈ મૈં ઈસમે કિસી ચીઝ કા ઈઝાફા નહી કરૂંગા જબ વો જાને લગા તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જો આદમી ઈસ બાત કો પસંદ કરતા હો કે કિસી જન્નતી કો દેખે ઉસકો ચાહિયે કે ઈસ આદમી કો દેખ લે.

ઈફાદાતઃ ચૂંકે ઈસ આદમી ને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે સામને યે અહદો પૈમાન કિયા થા કે મૈં ઉન ચીઝોં પર બરાબર અમલ કરૂંગા તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઉસકે લિયે જન્નત કી બશારત સુના દી ઉનમે એક અમલ ઝકાત કા ભી હૈ.

હદીષ નં.૧૨૧૩ મુત્તફકુન અલયહિ હઝરત જરીર બિન અબ્દુલ્લાહ(રદી) ફરમાતે હૈ કે મૈને નમાઝ કે કાઈમ કરને ઝકાત કે અદા કરને ઔર હર મુસલમાન કી ખૈરખ્વાહી ઔર ભલાઈ ચાહને પર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ કે મુબારક હાથોં પર બૈયત કી યાની મૈં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે અહદ કિયા કે મૈં ઈન તીન ચીઝોં કા એહતેમામ કરૂંગા.

ઝકાત અદા ના કરને પર વઈદ

હદીષનં.૧૨૧૪ હઝરત અબૂ હુરૈરા(રદી) ફરમાતે હૈ કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા જો આદમી સોને ચાંદી કા માલિક હો ફિર ઉસમે સે ઉસકા હક યાની ઝકાત અદા ન કરે તો કિયામત કે દિન સોને ચાંદી કી તખ્તીયાં બનાઈ જાયેગી ઔર જહન્નમ કી આગ મે ઉન તખ્તીયોં કો ગરમ કિયા જાયેગા ફિર ઉન તખ્તીયોં કે ઝરીયા ઉસ આદમી કે પેહલુ પેશાની ઔર પુશ્ત કો દાગ લગાયા જાયેગા જબ વો તખ્તીયાં

ઠંડી હોને લગેગી તો ફિર દોબારા ઉનકો આગ મે તપાયા જાયેગા ઔર યે ઉસ દિન મે હોગા જિસ્કી મિકદાર પચાસ હઝાર સાલ હૈ યાની યે અઝાબ જહન્નમ મે નહી હોગા બલ્કે જન્નત ઔર જહન્નમ કા ફેસલા હોને સે પેહલે મેદાને હશર મે હોગા ફિર લોગોં કે હિસાબ કિતાબ કે બાદ જિસ્કો જહન્નમ મે જાના હૈ ઉસકો જહન્નમ મે ભેજા જાયેગા જિસ્કા જન્નત કે લિયે ફેસલા હૂવા હૈ ઉસકો જન્નત મે ભેજા જાયેગા તો વો ભી અપના રાસ્તા દેખ લેગા કે જન્નત કી તરફ ભેજા જા રહા હૈ યા જહન્નમ કી તરફ.

કિસી ને પૂછા એ અલ્લાહ કે રસૂલ યે તો ઉસ આદમી કા હાલ હૈ જિસ્કે પાસ સોના ચાંદી થા ઔર ઉસકા હક યાની ઝકાત અદા નહી કી થી.

કિસી ને પૂછા એ અલ્લાહ કે રસૂલ યે તો ઉસ આદમી કા હાલ હૈ જિસ્કે પાસ ઉંટ હોં ઔર ઉસને ઉન્કી ઝકાત અદા નહી કી તો ઉસકે બારે મે આપ કયા ફરમાતે હૈ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા ઉંટ વાલા ભી જો ઉસકા હક અદા ન કરે જિસ્કે હક મે એક તો ઝકાત હૈ ઔર એક હક યે ભી હૈ કે ઉસકી બારી કે દિન ઉસકા દૂધ દોહા જાયે ઉસ ઝમાને મે ઉંટ વગૈરા કા દૂધ બેચા નહી જાતા થા બલ્કે ઉંટો કો પાની પિલાને કે લિયે ઘાટ પર લે જાતે થે વહી ઉન્કા દૂધ દોહા જાતા થા ઔર ગરીબોં ઔર ફકીરોં મે જિન કો દૂધ કી ઝરૂરત હોતી થી વો પેહલે સે વહાં આ જાયા કરતે થે ઉનકો ઉન્કી ઝરૂરત કે મુતાબિક દૂધ દે દીયા જાતા થા ઔર માલિક અપને લિયે ભી રખ લેતા થા ગોયા હાજતમંદોં કો ઉન્કી હાજત કે મુતાબિક દૂધ દેના ભી ઉંટ કે હુકૂક મે સે એક હક હૈ ઉસ વકત યહી ઉર્ફ ઔર રિવાજ થા બાદ મે ઉસકી ફરોખ્ત કી ભી ઈજાઝત મિલી હૈ લિહાઝા અગર કોઈ આદમી ઉસકા દૂધ બેચે

તો ઉસમે કોઈ હરજ કી બાત નહી હૈ ખૈર જબ કિયામત કા દિન આયેગા તો ઉન ઉંટો કે સામને ઉસ આદમી કો એક ચટીયલ મૈદાન મે લિટા દિયા જાયેગા ઔર વો ઉંટ દુનીયા મે જૈસી બળી જસામત વાલે નઝર આતે હૈ ઉસ સે ભી બળે નઝર આયેગે યહાં તક કે ઉસકે પાસ જો ઉંટ થે ઉસકા એક સાલ કે છોટે સે બચ્ચે કો ભી વહાં ગુમ નહી પાયેગા મતલબ યે હૈ કે જિત્ને ઉંટ થે સબ વહાં મૌજૂદ હોગે ઔર વો ઉંટ અપને પાઉ સે ઉસ આદમી કો રોન્દેગે ઉન ઉંટો કો ઉસકે ઉપર સે ગુઝારા જાયેગા ઔર સાથ હી સાથ વો ઉંટ ઉસ આદમી કો અપને મુંહ સે કાટેગે ઔર એક મરતબા તમામ ઉંટો કી લાઈન પૂરી હો જાયેગી તો ફિર દોબારા ઉસકો શુરૂ કિયા જાયેગા ઔર બાર બાર યહી સિલસિલા જારી રહેગા ઐસે દિન મે જિસ્કી મિકદાર પચાસ હઝાર સાલ હૈ યાની મૈદાને હશર મે યહાં તક કે લૌગોં કે દરમીયાન હિસાબ કિતાબ હો જાયેગા ફિર વો અપના રાસ્તા દેખ લેગા કે જહન્નમ કી તરફ ભેજા જા રહા હૈ યા જન્નત કી તરફ.

ફિર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે ગાય ઔર બકરી કે મુતાલ્લિક પૂછા ગયા તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા ગાય ઔર બકરીયોં કા માલિક જો ઉસકા હક અદા નહી કરતા યાની ઝકાત નહી દેતા ઉસકો ભી કિયામત કે દિન મૈદાને મેહશર મે લિટાયા જાયેગા ફિર ઉસકી ઉન ગાયોં ઔર બકરીયોં કો લાયા જાયેગા ઉન મે સે એક ભી ગાય ઔર બકરી ગૈર હાજિર નહી હોગી ઔર ઉન ગાયોં કે સીંગ મુળે હૂવે નહી બલ્કે નોકીલે હોગે ઔર બગૈર સીંગ કી ઔર ટૂટે હૂવે સીંગ વાલી ભી કોઈ ગાય નહી હોગી ફિર યે સબ અપને પાઉ સે ઉસકો રોન્દેગી ઔર સીંગોં સે ઉસકો મારેગી જબ એક મરતબા વો સબ ગુઝર જાયેગી તો દોબારા ફિર

ગુઝારા જાયેગા ઔર યે સિલસિલા જારી રહેગા યહાં તક કે લૌગોં કા હિસાબ ઔર કિતાબ હો જાયેગા ઔર ફિર યે ભી અપના રાસ્તા દેખ લેગા કે જન્નત કી તરફ ભેજા જા રહા હૈ યા જહન્નમ કી તરફ.
ફિર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે પૂછા ગયા કિસી કે પાસ અગર ઘોળે હોં તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા ઘોળે તીન તરહ કે હોતે હૈ યાની તીન મકાસિદ સે પાલે જાતે હૈ એક કિસમ તો ઉસકે પાલને વાલે કે લિયે બોજ હૈ દૂસરી કિસમ ઉસકે પાલને વાલે કે લિયે પરદાપોશી કા ઝરીયા હૈ ઔર તીસરી કિસમ પાલને વાલે કે લિયે અજરો સવાબ કા ઝરીયા હૈ.
પેહલી કિસમ જો પાલને વાલે કે લિયે બોજ હૈ વો જિસને દિખલાને કે વાસ્તે ઔર નામો નમૂદ ઔર ફખરો તકબ્બુર કે લિયે ઘોળે પાલે તાકે લૌગ યૂં કહે કે માશાઅલ્લાહ ઉસકે પાસ તો બળે ઉમ્દા ઉમ્દા ઘોળે હૈ ઔર લૌગોં કે સામને અપને ઘોળોં કે ઝરીયા તકબ્બુર કરતા ફિરે ઔર મુસલમાનોં કે સાથ અદાવત ઔર ઈન્તેકામ કે લિયે પાલતા હૈ તો ઐસે ઘોળે ઉસકે લિયે અઝાબ હૈ ઔર કિયામત મે ઉન્કી વજહ સે ઉસકી ગિરિફત હોગી.
ઔર ઘોળોં કી દૂસરી કિસમ જો પરદાપોશી કા ઝરીયા હૈ વો આદમી જિસ ને ઘોળોં કો અલ્લાહ કે રાસ્તે મે ઈસ્તેમાલ કરને કે લિયે પાલા ફિર ઉન્કી પુશ્ત મે ઔર ઉન્કી ગરદનો મે અલ્લાહ કા જો હક થા ગરદન મે હક યાની ઉન્કી ઝકાત અદા કી ઔર પુશ્ત મે હક કા મતલબ યે હૈ કે કિસી ઝરૂરતમંદ કી કિસી ઝરૂરત મે કામ આયા કભી ઐસા હોતા હૈ કે જહાં ઘોળે પાલે જાતે હૈ વહાં એતરાફ મે જિન કે પાસ સવારી કા જાનવર નહી હોતા અગર ઉન કે યહાં અચાનક કોઈ બીમાર હો ગયા

ઔર ઉસકો દીહાત સે શહર કી તરફ લે જાને કી ઝરૂરત પૈશ આયી તો ઐસે મૌકોં પર જિન કે પાસ ઈસ કિસમ કી સવારીયાં હોતી હૈ વો માંગી જાતી હૈ તો યે ભી હક હૈ કે ઝરૂરતમંદો કો ઝરૂરત કે વકત સવારી દી જાયે ઈન્કાર ન કિયા જાયે તો ઉન્કી પુશ્ત મે જો હક થા વો ભી ભૂલા નહી બલ્કે ઉસકો અદા કિયા તો ઐસે ઘોળે ઈસ કે પાલને વાલે કે લિયે પરદાપોશી કા ઝરીયા હોગે.
ઔર તીસરા આદમી વો હૈ જિસ્કે લિયે ઘોળા પાલના અજરો સવાબ જિસ્ને ઘોળોં કો સિર્ફ અપની ઝરૂરત પૂરી કરને કે લિયે નહી પાલા બલ્કે અલ્લાહ કે રાસ્તે મે મુસલમાનોં કે વાસ્તે જિહાદ મે ઈસ્તેમાલ કરને કે લિયે પાલા ઉસકા ઘોળા ચરાગાહ મે જિત્ના ભી ઘાસ ચરેગા તો હર ઘાસ કે બદલા મે ઉસકે લિયે નૈકીયાં લિખ્ખી જાયેગી ઔર યે ઘોળા અગર પૈશાબ પાખાના ભી કરેગા તો ઉસપર ભી પાલને વાલે કે લિયે નૈકીયાં લિખ્ખી જાયેગી.
ઔર ઐસા હોતા હૈ કે ઘોળે કો ચરને કે લિયે બળે મૈદાન મે એક દમ સે છોળ નહી દેતે બલ્કે એક લંબી રસ્સી સે બાંધ દિયા જાતા હૈ કભી ઐસા હોતા હૈ કે જિસ રસ્સી સે બાંધા હૂવા હોતા હૈ ઘોળા જોશ મે આકર ઉસ રસ્સી કો તોળ ડાલતા હૈ ઔર મૈદાન મે એક દો ચક્કર કાટતા હૈ ઉસ દરમીયાન મે લીદ ભી નિકાલતા જાતા હૈ તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ફરમાતે હૈ કે વો રસ્સી જિસ સે ઉસકો બાંધા ગયા થા અગર ઉસને તોળ ડાલી ફિર એક દો ચક્કર લગાયે તો ઉસને જિત્ને કદમ ઉઠાયે હૈ ઉન્કે બરાબર ઉસકે માલિક કે લિયે નૈકીયાં લિખ્ખી જાયેગી ઔર ઉસ દરમીયાન જો લીદ નિકાલી હૈ ઉસપર ભી નૈકીયાં લિખ્ખી જાયેગી.
ઔર અગર ઉસકા માલિક ઉસ ઘોળે કો લેકર કિસી નહેર કે

પાસ સે ગુઝર રહા હો ઔર નહર પાર કરતે હૂવે ઉસને મુંહ ડાલ કર પાની પી લિયા હાલાંકે માલિક કા ઈરાદા પાની પિલાને કા નહી થા તબ ભી ઉસને જિત્ના પાની પીયા હૈ અલ્લાહ કી તરફ સે ઉસકી મિકદાર મે ઉસકે લિયે નૈકીયાં લિખ્ખી જાયેગી મતલબ યે હૈ કે એૈસે ઘોળે કી હર હર ચીઝ પર પાલને વાલે કે લિયે નૈકીયાં લિખ્ખી જાતી હૈ.

ફિર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સે પૂછા ગયા કે કિસી ને ગધે પાલ રખ્ખે હોં તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા ગધોં કે સિલસિલા મે મૈરે ઉપર કોઈ હુકમ નાઝિલ નહી હૂવા હૈ હાં એક આયત હૈ જિસ મે આદમી કે હર અમલ કે મુતાલ્લિક એક ઉસૂલ ઔર ઝાબ્તા બતલા દિયા ગયા હૈ **સૂરે ઝુલઝિલત ૭,૮** જિસ્ને મામૂલી સી નૈકી કી ઉસકા બદલા ભી અલ્લાહ કે યહાં દેખેગા ઔર અગર ઝર્રા બરાબર ભી બુરાઈ કી તો ઉસકી સઝા ભી ઉસકો વહાં પર મિલેગી.

ઈફાદાતઃ યે એક લંબી રિવાયત હૈ જિસમે ઝકાત કે અદા ન કરને પર અઝાબ કા તઝકીરા હૈ ઔર ઉસમે એક એૈસા ઉસૂલ હૈ કે આદમી કી ઝિંદગી કા હર અમલ ઉસકે માતહત આ જાતા હૈ ઔર ઉસકા હુકમ ભી માલૂમ હો સકતા હૈ જિસને ગધે પાલે ઔર અચ્છી નીય્યત સે પાલે હૈ તો વો નૈકી મે દાખિલ હૈ ઉસકા ભી ઉસકો અલ્લાહ કે યહાં અજર મિલેગા ઔર અગર કોઈ બુરી નીય્યત હૈ તો યે ગુનાહ મે દાખિલ હૈ ઔર કિયામત મે ઉસકો ઉસકી સઝા મિલેગી.

ફુકહા ને લિખ્ખા હૈ કે ગધોં મે ઝકાત નહી હૈ અલબત્તા વો તિજારત કે હોં તો ઉસમે ઝકાત હોતી હૈ લૈકીન અગર પાલે હૂવે હૈ તો ઉસમે ઝકાત વાજિબ નહી હોતી.

વ આખિરૂ દઅવાના અનિલ્હમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન.